

Bil je po tem razgovor o vredovanji nabranega „narodnega blaga“, — o prof. Majcigarjevem nasvetu, da bi „Matica“ na svitlo dala „zgodovino slovenske literature“, — o dr. Zupančevem nasvetu, da ne bi se pozabilo na „psihologijo“, — o izdanji „naučnega slovnika tujih besed“ po nasvetu dr. Bleiweisovem: vse to izročilo se je odseku za izdavanje knjig v poročanje; sklenilo pa se je, da se „zgodovina cerkve Kristusove“ ne more na svitlo dati.

Po želji družbe kmetijske sta bila dva Matična odbornika izvoljena v izvršilni odsek, ki ima odločiti napravo spominka dr. Costovega; v ta odsek bila sta izbrana gosp. Stegnar in dr. Zupanec.

Izmed mnogih prošinj za podaritev Matičnih knjig se je mōgla vslišati le prošnja učiteljske knjižnice Sevniske, kateri se daruje nekoliko tacih knjig, ki jih ima Matica po več iztisov.

Gosp. Božidar Raič nasvetuje, naj bi „Matica“ izdajati začela „Znanstveni časnik“ vsak mesec na kakih 2 pōlah proti plačani naročnini; to bi ne prizadelo Matici mnogo stroškov, ker bi le doplačala, kolikor ne poplačajo naročniki. Obveljal je sklep, da Raičev predlog pride v o ravnavo prihodnjemu občnemu zboru, ki naj bi tudi odločil, kako postopati z družbeniki, ki pravilno ne odrajujejo letnega doneska. — O drugem predlogu gosp. Raiča, naj bi odbor po svoji moči posredoval, da skoraj na svetlo pride Wolfov „slovensko-nemški slovar“, se je po veliki večini glasov izrekla živa želja, naj oni, ki imajo slovar v svojo skrb izročen, pospešujejo to Slovincem jako potrebno delo, da se po toliko letih izvrši oporoča knezoškofa Wolfa.

S tem se je končala mnogourna odborova seja z naznanilom tajnikovim, da o božiču se začne razpošiljanje Matičnih knjig za leto 1876.

Glasbene stvari.

* *Milozvuk*. Sbirka popievaka za mladež obojega spola uglasbio Ivan pl. Zajc.

Tako je ime 1. zvezku pesmarice, v kateri slavnoznani Hrvaški skladatelj Zajc nježni mladini izročuje 42 čednih in ljubkih pesmic, ki so njegovo 401. delo. Številka 22 je zložena za en glas s spremljevanjem glasovira, štev. 36. (kolo) za tri glase, vse druge pa so zložene za glasa dva. V vseh pesmicah veje poleg tega, da so izvirne in lahkopevne, narodni duh jugoslavenski, ki se lepo sklada s tem, kar beseda izrajuje. In to ravno je, kar častno razločuje Zajčeve pesmi od toliko družih. „Kakor se govori, kakor se deklamuje, tako naj se tudi poje!“ To je pravo. Tak nauk naj bi se dobro zapomnili posebno slovenski komponisti, da ne bi najpoprej napevov kovali po nemških, italijanskih in Bog vedi katerih še, in potem še le besede jim pridevali. In prav o tem nam Zajčev „milozvuk“ daje izgled, kako naj se za šolsko mladino skladajo pesmi. Cena (35 krajc.) pesmicam je tako nizka, da si jih vsak naših učiteljev lahko omisli in predstavljene v slovenščino učencem in učenkam svojim popevati dá. S temi pesmami se bodo mlada srca navzela narodnega duhá, in ko bode mladina odrastla, bode še le prav razumela in z ljubeznijo popevala in z ljubeznijo popevati poslušala narodne pesmi ter jih po veliki njihovi vrednosti cenila na stran pustivši tuje žvenke. — Da to naše toplo priporočilo ni enostransko, priča nam to, da je Zagrebška deželna vlada sama z razpisom od 2. novembra t. l. „milozvuk“ kot pomočno knjigo priporočila vsem ljudskim šolam na Hrv.-Slav.-Dalm. zemlji. — „Milozvuk“ se dobiva v vseh Zagrebških knjigarnah in pri gosp. Lj. Vanjačiću, učitelju v Zagrebu.

Ozir po domovini.

Popotne črtice.

Spisal političen sitnež.

(Dalje.)

Častitih bralcev ne bom mudil s popisom, kako me je dež močil ves čas, dokler nisem prišel do prenočišča. Drugi dan, nadaljevaje svojo pot, doidem človeka s krošnjo na rami. V taki samoti je družba povoljna kakoršna koli, zato jamem iti bolj počasi, ko me mož ogovori. Pové mi, da je kramar in da gre v Novomesto na somenj. V pogovoru zvem, da mu je ves ta kraj dobro znan, in na mojo prošnjo začne mi marsikaj pripovedovati, posebno o Kočevarjih nad Semičem in o Vlahih. Med drugim mi je pripovedoval, da veliko teh ljudi, katerim se pretežavno zdi iz zemlje vleči potrebščine za življenje, gre na tuje, večidel med Nemce si po kupčiji ali drugače priležnejega in boljšega zaslužka iskat. Tako je obdelovanje zemlje prepuščeno le bolj slabim ženskim rokam. Ženijo se navadno mladi; a par tednov po poroki popusti mladi mož dom in ženo in gre na tuje, od koder se marsikateri po več let ne vrne domú. Tako so žene prepuščene same sebi, in če mož čez par let pride domu in ta in uni najde po dvoje, troje otrók, čeravno je par tednov po poroki šel z doma, se mu to celó nič čudno ne zdi! Po tem trpi ne le nraavnost, ampak tudi zemlja, ki ne rodi toliko, kolikor bi rodila, če bi jo obdelovale čvrsteje moške roké.

Med tem pogovorom sva se bila spustila navzdol. Gosto meglo je bilo predrlo gorke solnce in v daljavi se pokaže Novomesto. „Bezirk Neustadt!“ — je bilo brati na tabli v prvi vasi, pri kateri kramar vkrene v stran, rekoč, da ima tu opravke. „Kaj vraga“ — modrujem jaz gledajoč na tablo — „Novomeščanom se je tako mudilo premeniti staro ime ‚Neustadt‘ v novo ‚Rudolfswerth‘; zdaj imajo pa že več let novo ime, okraj pa ima še zmiraj staro. Če kak tujec sem pride, ne vé, kje je, ker ‚Neustadtlna‘ na Kranjskem ni več.“ (Memo gredé rečeno, nisem po vsem Novomeškem okraji videl nikjer table z napisom „Rudolfswerth“ ali „Rudolfovo“ in če prašáš katerega koli priprostega kmeta, kje je „Rudolfovo“ ali „Rudolfswerth“, te bo debelo gledal in rekel, da tega imena še ni nikdar slišal. Prav v takem položaji smo tudi v Ljubljani z novimi imeni naših ulic; domači sami jih ne vemo, če nas tujec za-nje vpraša!) V tem premišljevanji se pomikam proti Novemu mestu. Cesta je polna ljudi, ki ženó živino, nesó in peljejo perutnino. O poli enajstih pridem tudi jaz do mosta čez Krko, od koder je lep pogled na nelepo povodno stran mesta.

Na mostu zagledam ali marveč od daleč že slišim berača, ki na brunu sedeč na vse grlo upije: „Slepa sirota“ itd. Ravno ta klic zadoni, ko jaz memo grem. Tik „slepca“ pa sedi deček, iz čegar ust me dosežejo gotovo le „slepca“ namenjene zašepetane besede: „Prositate nemški, saj vidite, da gre gospod memo.“ In res brž na to zadoni klic: „Armer blinder Mann.“ Da me ta klic ni ganil do usmiljenja, to si po tem, kar sem bil na uho vjel, lahko vsak misli. Tudi berači so pri nas že germanizatorji a la Dežman, Vesteneck, Apfaltrern itd.!

Novomesto! — Dolgo je že, čez 15 let, kar te nisem videl, al spremenilo se nisi nič, vsaj na bolje ne, to vidim brž, ko stopim v „pomêrij“. Bil je smajin dan, zrak dišal po kozlih, prešičih, govedi in še po marsičem. Po glavnem trgu je nastavljenih mnogo „štantov“, v katerih kramarji svoje blago hvalijo in ponujajo. Povsod veliko ljudstva, skoz katero rinem oziraje se okrog po kakem znanem obrazu. Zastonj! ni